

BÀI SỐ 1

LÀM QUEN VỚI CÁC DỤNG CỤ ĐO ĐỘ DÀI VÀ KHỐI LƯỢNG

Xác nhận của giáo viên hướng dẫn

Trường Đại học Bách Khoa Hà Nội
Lớp 715930 Nhóm 5
Họ tên Tạ Công Nam

--	--

I. MỤC ĐÍCH THÍ NGHIỆM

Làm quen với các dụng cụ đo độ dài và khối lượng

II. KẾT QUẢ THÍ NGHIỆM

1. Đo các kích thước của trụ rỗng kim loại bằng thước kẹp

Bảng 1

- Độ chính xác của thước kẹp: 0,02 (mm) - Kích thước trụ rỗng: 27,60 ± 0,01 (10 ⁻³ kg)						
Lần đo	D (10 ⁻³ m)	ΔD (10 ⁻³ m)	d (10 ⁻³ m)	Δd (10 ⁻³ m)	h (10 ⁻³ m)	Δh (10 ⁻³ m)
1	42,06	0,016	35,00	0,012	8,14	0,004
2	42,04	0,004	35,02	0,008	8,16	0,016
3	42,04	0,004	35,02	0,008	8,14	0,004
4	42,06	0,016	35,02	0,008	8,12	0,024
5	42,02	0,024	35,00	0,012	8,16	0,016
Trung bình	$\bar{D} = 42,044$ (10 ⁻³ m)	$\overline{\Delta D} = 0,0128$ (10 ⁻³ m)	$\bar{d} = 35,012$ (10 ⁻³ m)	$\overline{\Delta d} = 0,0096$ (10 ⁻³ m)	$\bar{h} = 8,144$ (10 ⁻³ m)	$\overline{\Delta h} = 0,0128$ (10 ⁻³ m)

2. Đo đường kính viên bi thép bằng thước panme

Bảng 2

- Độ chính xác của panme: 0,01 (mm)		
Lần đo	D (10 ⁻³ m)	ΔD (10 ⁻³ m)
1	10,02	0,0072
2	10,03	0,0028
3	10,02	0,0072
4	10,01	0,0172
5	10,02	0,0072
Trung bình	$\bar{D} = 10,0272$ (10 ⁻³ m)	$\overline{\Delta D} = 0,00832$ (10 ⁻³ m)

III. XỬ LÝ SỐ LIỆU

1. Xác định thể tích của trụ rỗng kim loại

- Sai số tuyệt đối của các phép đo đường kính D , d và độ cao h (đo trực tiếp):

$$\Delta D = (\Delta D)_{dc} + \overline{\Delta D} = 0,02 + 0,013 = 0,033 \text{ (} 10^{-3} \text{ m)}$$

$$\Delta d = (\Delta d)_{dc} + \overline{\Delta d} = 0,02 + 0,010 = 0,030 \text{ (} 10^{-3} \text{ m)}$$

$$\Delta h = (\Delta h)_{dc} + \overline{\Delta h} = 0,02 + 0,013 = 0,033 \text{ (} 10^{-3} \text{ m)}$$

- Sai số tương đối của thể tích V :

$$\begin{aligned} \delta = \frac{\Delta V}{\overline{V}} &= \frac{\Delta \pi}{\pi} + 2 \times \frac{\overline{D} \times \Delta D + \overline{d} \times \Delta d}{\overline{D}^2 - \overline{d}^2} + \frac{\Delta h}{\overline{h}} = \frac{\Delta \pi}{\pi} + 2 \times \frac{42,044 \times 0,033 + 35,012 \times 0,030}{42,044^2 - 35,012^2} + \frac{0,033}{8,144} \\ &= \frac{\Delta \pi}{\pi} + 0,013 = \frac{0,001}{3,141} + 0,013 = 0,013 = 1,3 \text{ (\%)} \end{aligned}$$

- Tính giá trị trung bình của thể tích V :

$$\overline{V} = \frac{\pi}{4} \times (\overline{D}^2 - \overline{d}^2) \times \overline{h} = \frac{3,141}{4} \times (42,044^2 - 35,012^2) \times 8,144 = 3465 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3)$$

- Tính sai số tuyệt đối của thể tích V :

$$\Delta V = \delta \times \overline{V} = 0,013 \times 3465 = 45 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3)$$

- Kết quả phép đo thể tích V của trụ rỗng kim loại:

$$V = \overline{V} \pm \Delta V = 3465 \pm 45 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3)$$

2. Xác định khối lượng riêng của trụ rỗng kim loại

- Sai số tương đối của khối lượng riêng ρ :

$$\delta = \frac{\Delta \rho}{\overline{\rho}} = \frac{\Delta m}{\overline{m}} + \frac{\Delta V}{\overline{V}} = \frac{0,01}{27,60} + \frac{45}{3465} = 0,013 = 1,3 \text{ (\%)}$$

- Tính giá trị trung bình của khối lượng riêng ρ :

$$\overline{\rho} = \frac{\overline{m}}{\overline{V}} = \frac{27,60}{3465} = 0,00797 \text{ (kg/m}^3) = 7,97 \text{ (} 10^3 \text{ kg/m}^3)$$

- Sai số tuyệt đối của khối lượng riêng ρ :

$$\Delta \rho = \delta \times \overline{\rho} = 0,013 \times 7,97 = 0,10 \text{ (} 10^3 \text{ kg/m}^3)$$

- Kết quả phép đo khối lượng riêng ρ của trụ rỗng kim loại:

$$\rho = \overline{\rho} \pm \Delta \rho = 7,97 \pm 0,10 \text{ (} 10^3 \text{ kg/m}^3)$$

3. Xác định thể tích của viên bi thép

- Sai số của đường kính D (đo trực tiếp):

$$\Delta D = (\Delta D)_{dc} + \overline{\Delta D} = 0,01 + 0,008 = 0,018 \text{ (} 10^{-3} \text{ m)}$$

- Sai số tương đối của thể tích V :

$$\delta = \frac{\Delta V}{\overline{V}} = \frac{\Delta \pi}{\pi} + 3 \times \frac{\Delta D}{\overline{D}} = \frac{\Delta \pi}{\pi} + 3 \times \frac{0,018}{10,027} = \frac{\Delta \pi}{\pi} + 0,0054 = \frac{0,001}{3,141} + 0,0054 = 0,0057 = 0,57 \text{ (\%)}$$

- Tính giá trị trung bình của thể tích V :

$$\overline{V} = \frac{1}{6} \times \pi \times \overline{D}^3 = \frac{1}{6} \times 3,141 \times 10,027^3 = 527,8 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3\text{)}$$

- Tính sai số tuyệt đối của thể tích V :

$$\Delta V = \delta \times \overline{V} = 0,0057 \times 527,8 = 3,0 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3\text{)}$$

- Kết quả phép đo thể tích V của trụ rỗng kim loại:

$$V = \overline{V} \pm \Delta V = 527,8 \pm 3,0 \text{ (} 10^{-9} \text{ m}^3\text{)}$$